

УДК 612(07)

ОЦІНКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

В. Г. Дубініна, А. І. Рибін, О. В. Кузнецова

Одеський національний медичний університет

ESTIMATION OF STUDIES OF FOREIGN STUDENTS IN THE CONDITIONS OF CREDIT-MODULAR SYSTEM

V. H. Dubinina, A. I. Rybin, O. V. Kuznetsova

Odessa National Medical University

Пріоритетним завданням національного медичного університету на сучасному етапі є розширення прямих зв'язків із зарубіжними країнами на основі взаємних договорів, спрямоване на подальшу інтеграцію в європейські й всесвітні медичні структури, а отже, залучення більшого числа іноземних студентів. Для того щоб оцінити ставлення іноземних студентів до існуючої системи освіти, нами було проведено незалежне анонімне анкетування, на основі результатів якого можна зробити деякі висновки про стан системи освіти з точки зору студентів. Методика проведення занять за кредитно-модульною системою освіти знайшла свою підтримку в 93 % усіх опитаних іноземних студентів обох груп.

The priority task of national medical university on the modern stage is expansion of direct connections with foreign countries on the basis of mutual agreements, sent to further integration in the European and world medical structures, and bringing in of greater number of foreign students. To estimate attitude of foreign students to the existent system of education, we made an independent anonymous questionnaire on the basis of results of which it is possible to do some conclusions about the state of the system of education from the point of view of students. Methodology of realization of employments on the credit-modular system of education found the support in 93 % of all polled foreign students of both groups.

Вступ. Сьогодні Україна стоїть на порозі впровадження всесвітньої освітньої системи, згідно з положеннями Болонської конвенції в країнах-учасницях повинні працювати єдині навчальні стандарти. У зв'язку з цим першочергове завдання для нашої країни в цілому, а отже, і для кожного ВНЗ зокрема – знайти компроміс між традиційними формами навчання і новими еталонами. Перше, що повинно бути змінено, – це устрій ВНЗ, організація навчального процесу і програми. Як відомо, ці речі взаємозв'язані. Устрій – це передусім відношення між студентами, а також між студентами і викладачами. Пріоритетним завданням національного медичного університету на сучасному етапі є розширення прямих зв'язків із зарубіжними країнами на основі взаємних договорів, спрямоване на подальшу інтеграцію в європейські і всесвітні медичні структури, а отже, залучення більшого числа іноземних студентів (що навчаються англійською, російською і французькою мовами).

У вищій школі, успадкованій від радянського часу, велику роль від грає студентська група. Вона об'єднується і організацією занять – єдиною програмою, спільною роботою в семінарах і практикумах,

спільним проживанням частини групи в гуртожитку. Для іноземних студентів група має ще велике значення і іноді замінює сім'ю на 5–7 років вимушеного перебування за межами батьківщини. Група діє як важливий соціальний організм, який забезпечує і взаємну підтримку, і взаємодопомогу студентів в навчанні, і виховну дію колективу. Завдяки цьому студент набуває навичок колективної роботи в лабораторії, відділенні будь-якої лікувально-профілактичної установи. Відмінність в здатності до такої роботи між студентами українського ВНЗ і їх однолітками в європейському університеті разюча. Тому середній за здібностями іноземний випускник нашого ВНЗ, працюючи в колективі, виявляється на голову вище, ніж його західний одноліток приблизно таких же потенційних здібностей.

Для оцінки кредитно-модульної системи в Україні, звичайно, недостатньо думки міністрів, політиків і учених, а також знань про те, що припускають декларація та інші законодавчі акти на її основі. Одним з важливих чинників, що визначають успіх реформ, є відношення до них тих, хто безпосередньо залучений у процес освіти, а то є в першу чергу студентів і викладачів.

© В. Г. Дубініна, А. І. Рибін, О. В. Кузнецова

Мета – з'ясувати відношення іноземних студентів до існуючої системи освіти в Одеському національному медичному університеті та на підставі удач і помилок визначити подальші шляхи вдосконалення.

Для того щоб оцінити відношення іноземних студентів до існуючої системи освіти, нами було проведено незалежне анонімне анкетування, на основі результатів якого можна зробити деякі висновки про стан системи освіти з точки зору студентів. В ході дослідження за допомогою анкетування за 2 роки було опитано 97 студентів п'ятого і шостого курсу міжнародного факультету Одеського національного медичного університету, що проходили навчання на базі Університетської клініки ОНМедУ. Усі учасники анкетування були розділені на 2 групи: 1 група (41 людина) представлена іноземними студентами, що навчаються англійською мовою, 2 група (56 чоловік) представлена іноземними студентами, що навчаються російською мовою. Рівень викладання і загальною проінформованості студентів однаковий для усіх опитаних.

Основна частина. Відповідно до умов незалежного анонімного анкетування і мети нашого дослідження для оцінки ефективності викладання на базі Університетської клініки ОНМедУ, іноземним студентам були запропоновані такі питання:

1. Чи досить Ви проінформовані про особливості системи, за якою навчаєтесь?
2. Чи відповідає рівень освіти у ВНЗ Вашим очікуванням?
3. Виберіть оптимальну для Вас форму відношення викладача і студентів:
 - “вчитель-учень”, тобто “майстер-підмайстер”;
 - “викладач-студент”.
4. Оцініть надані Вам можливості для активної роботи і самоосвіти на кафедрі (кафедральна бібліотека, вихід в Інтернет, достатня кількість комп'ютерів та ін.).
5. Чи влаштовує Вас обов'язковий на кожному занятті усний/письмовий тестовий контроль?
6. Чи задоволені Ви якістю практичної частини навчання (курація хворих у відділенні, асистенція в операційній, оформлення медичної документації)?
7. Однією з переваг кредитно-модульної системи є можливість отримати декілька вищих освіт, чи бажаєте Ви скористатися цією можливістю?
8. Чи вважаєте Ви за доцільне збереження надалі Болонської системи освіти в медичному ВНЗ?
9. Чи збираєтесь Ви працювати за фахом після закінчення ВНЗ?
10. Чи розглядаєте Ви варіант залишитися працювати в Україні після закінчення ОНМедУ (чи влаштовують Вас зарплата і умови роботи наших лікарів)?

Розробляючи питання для анкетування, ми виходили з основних завдань кредитно-модульної системи освіти, а також існуючої схильності більшості іноземних студентів до тестової форми опитування.

Після обробки отриманої анонімної інформації ми отримали такі результати. 84,5 % студентів обох груп підтвердили, що рівень освіти в ОНМедУ цілком відповідає їх очікуванням, інші не замислювалися над цим. Студенти, що навчаються англійською мовою, виявилися критичніші, 17 % невдоволені рівнем отримуваних знань і рівно стільки ж вказали на невідповідність рівня освіти їх очікуванням. На нашу думку, це пов'язано, передусім, не з рівнем викладання тієї або іншої дисципліни, а з володінням англійською мовою і умінням дохідливо викласти матеріал іноземною мовою. 61 % опитаних студентів 1 групи і 28,5 % опитаних студентів 2 групи при нагоді продовжили б освіту за кордоном, але, швидше за все, це пов'язано не з якістю викладання, а з перспективою отримати роботу і знаходитися ближче до батьківщини. Проте 63 % респондентів 1 групи і 12,5 % 2 групи вказали на свою невизначеність в тому, в якій країні вони збираються працювати, але 95 % іноземних студентів обох груп збираються працювати за фахом після закінчення ОНМедУ. 34 % і 30 % іноземних студентів 1 і 2 групи відповідно висловили бажання скористатися можливістю кредитно-модульної системи отримати декілька вищих освіт, 10 % із загальної кількості іноземних студентів ще не замислювалися над цим питанням.

У радянському ВНЗ відношення викладачів із студентами будувалися за принципом “вчитель-учень” та “майстер-підмайстер”. Це були стосунки з сильним особовим началом і інтенсивними особистими контактами – подібні до стосунків в середньовічному ремісничому цеху. Болонська конвенція припускає обов'язковий перехід на знеособлені стосунки “викладач-студент” за принципом купівлі-продажу послуг. 76 % опитаних студентів 1 групи і 57 % студентів 2 групи віддали перевагу варіанту стосунків “викладач-студент”. На нашу думку, це легко пояснити тим, що частина іноземних студентів, що навчаються російською мовою, є вихідцями з країн СНД і Ізраїлю, що виростили на радянській школі викладання. 29 % іноземних студентів 1 групи і 14 % 2 групи не задоволені матеріальним забезпеченням кафедр, а отже, можливістю для активної роботи і самоосвіти на кафедрі (кафедральна бібліотека, вихід в Інтернет, достатня кількість комп'ютерів).

Методика проведення занять за кредитно-модульною системою освіти, що наполягає на тому, що го-

ловне – контроль за виконанням студентами програми (звідси – обов'язковий на кожному занятті письмовий/усний тестовий контроль), знайшла свою підтримку в 93 % усіх опитаних іноземних студентів обох груп. В той же час 36,5 % і 16 % опитаних 1 і 2 групи відповідно не задоволені практичною частиною навчання, аргументуючи це тим, що заняття перетворюється на опитування, за рахунок чого скорочується час на спілкування з хворими, асистенцію в операційній, ознайомлення з медичною документацією. Незважаючи на це, 77 % усіх іноземних студентів, що беруть участь в анкетуванні, не вважають мовний бар'єр причиною, що перешкоджає їх спілкуванню з хворими і присутності на прийомі в поліклініці.

Література

1. Про Програму інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України від 14 вересня 2000 року.
2. Байденко В. И. Болонский процесс : курс лекций / В. И. Байденко. – М. : Логос, 2004. – 207 с.
3. Бобров В. В. Болонский процесс : вопросы и ответы /

Висновки: 1. Основними проблемами викладання іноземним студентам за кредитно-модульною системою освіти є недостатня матеріальна забезпеченість навчальних закладів, тобто нестача підручників англійською мовою, комп'ютерної апаратури.

2. В ході проведення соціологічного дослідження з'ясувалося, що іноземні студенти недостатньо проінформовані про особливості системи освіти, за якою вони вчаться, також викликає невдоволення невідповідність української кредитно-модульної системи західному зразку. Проте більшість студентів вважають необхідним впровадження кредитно-модульної системи освіти, швидше за все це пов'язано з перспективами працевлаштування в країнах Європи.

В. В. Бобров // Философия образования. – 2005. – № 2. – С. 33–41.

4. Макарова М. Н. Болонский процесс : мнения и ожидания / М. Н. Макарова // Социологические исследования. – 2007. – № 6. – С. 106–109.